YmV@eduskunta.fi

Lausunto Hallituksen esityksestä ympäristönsuojelulain ja jätelain muuttamisesta HE 84/2017

Valvonnan maksullisuuden laajentaminen on yleisesti ottaen kannatettavaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvonnan resursseista suurin osa kohdistuu laitoksiin, joilla ei ole ympäristölupaa tai joita ei rekisteröidä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Ympäristönsuojelulain muutos
Kuten hallituksen esityksessäkin todetaan, neuvonta ja ohjaus, eli pehmeät keinot ovat ensisijaisia tapoja valvonnassa. Viranhaltijan tekemän tarkastuksen perusteella toiminnanharjoittajia tai yksityisiä henkilöitä kehotetaan korjaamaan lainvastainen tilanne (YSL 175 §, 176 §). Suurimmassa osassa tapauksia tämä riittää, eikä määräyksiä tarvitse antaa. Resurssien ja ajankäytön näkökulmasta kehotuksen antaminen on järkevä menettely. Määräyksen antaminen kuuluu Vantaalla ympäristölautakunnalle. Hallintoprosessina määräyksen antaminen on työllistävä, kohtuullisen raskas ja hidas prosessi. Kuulemisen ja valitusmahdollisuuden takia tilanteen korjaamiseen saattaa kulua useita vuosia. Esityksen mukaan jatkossakaan 175 §:n ja 176 §:n mukaisista tarkastuksista, joiden johdosta annetaan kehotus, ei voi periä maksua. Maksullisen tarkastuksen laajentamista koskemaan myös näitä tapauksia tulisi harkita.

Vantaa ei tee päätöksiä pilaantuneen maaperän puhdistamisesta (YSL 136 §), joten siihen kohdistuva valvontamaksu ei vaikuta Vantaan ympäristökeskuksen tuloihin. Tarkastuskäyntejä tehdään vuosittain 10-20 onnettomuus- ja vahinkotilannetapauksissa, joissa maaperään tai vesistöön on päässyt vaarallista ainetta, useimmiten öljyä. Osa näistä johtaa pilaantuneen maaperän puhdistamistoimenpiteisin joko ELY-keskuksen päätöksellä tai pöytäkirjalla. Muut tapaukset hoidetaan pääasiassa yhteistyössä pelastusviranomaisen kanssa, joka usein antaa tarpeelliset määräykset puhdistamistoimista ensitorjunnan yhteydessä. Vantaalla yhteistyö pelastusviranomaisen kanssa onnettomuus- ja vahinkotilanteissa on toiminut erittäin hyvin, eikä maksullisuus todennäköisesti vaikuta asiaan. Nopea reagointi laajempien vahinkojen ehkäisemiseksi on ensiarvoisen tärkeää, jonka vuoksi pelastusviranomaisen suullinen määräys paikan päällä on ympäristöviranomaisen kirjallista kehotusta tehokkaampi ja nopeampi tapa toimia. Ympäristökeskus pitää erittäin hyvänä ja tärkeänä, että ehdotuksen mukaisesti myös 169 §:n kehotukseen johtanut tarkastus on maksullinen, eikä vain määräykseen johtanut tarkastus.

Uudenmaan ELY-keskuksen valvontasuunnitelmassa on todettu useassa kohdassa, että ELY-keskuksen vähäisten resurssien takia turvaudutaan kunnan viranomaisen apuun valvonnassa. Kunnan viranomainen on lähempänä kohteita ja siten voi joutuisammin lähteä tarkastukselle ELY-

Vantaan kaupunki
Toimiala

Osoite
Postinumero
Etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 1234 1234
Matkapuhelin 040 123 1234

keskuksen valvonnassa olevan laitoksen haittailmoituksen tai onnettomuuden takia. Olisi kohtuullista, että kunnassa voitaisiin periä maksu niissä tapauksissa, joissa ilmoitus on aiheellinen.

Jätelain muutos

Maksullisuuden laajentaminen jätelain nojalla tehtäviin tarkastuksiin selkeyttää nykyistä tilannetta ja tuo uusia kohteita maksullisuuden piiriin. Jätelain mukaiset tarkastukset (mm. jätelain 100 § ja 124 § kohteet sekä roskaantuneet kohteet) ovat jo osa Vantaan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaa. Ympäristökeskus pitää resurssien käytön ja valvonnan tehokkuuden kannalta hyvänä ehdotusta, jonka mukaan jätelain valvontasuunnitelman voi yhdistää ympäristönsuojelulain valvontasuunnitelmaan. Haasteena valvontasuunnitelman tekemisessä ja riskinarvioinnissa tulee olemaan erityisesti jätelain 124 §:n mukaisten kohdalla kohteiden suuri määrä (esimerkiksi autokorjaamoja on Vantaalla noin 125 kpl) ja nopea vaihtuvuus; omistajamuutoksista, toiminnan lopettamisesta tai aloittamisesta ei tarvitse ilmoittaa ympäristöviranomaiselle.

Jätelain rikkomiseen liittyviä ilmoituksia tulee ympäristökeskukseen vuosittain 130-150 kpl, joista lähes kaikki ovat roskaantumistapauksia. Suurin osa roskaantuneista kohteista käydään tarkastamassa, ja tarkastuksen johdosta annetaan siivouskehotus. Vantaalla rakennusvalvontaviranomainen vastaa rakennettujen kiinteistöjen siisteydestä. Vantaan rakennusvalvontaviranomaisen taksassa on mahdollisuus periä 170 € käsittelymaksu kirjallisen kehotuksen tai määräyksen antamisesta. Tasa-arvoisen kohtelun kannalta roskaantumistapauksista pitäisi pystyä perimään maksu siitä huolimatta, kenen vastuulla valvonta on. Maksullisuus tulisi laajentaa koskemaan myös jätelain 75 §, 125 § ja 126 §:n mukaisia tarkastuksia, joiden johdosta annetaan kehotus.

Yhteenveto

Ympäristökeskus katsoo, että maksullisuuden laajentaminen koskemaan yhä enemmän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen työtä on kannatettavaa ja perusteltua sekä resurssien käytön että valvontatoimenpiteiden kohdistamisen kannalta. Käytännössä nyt tehtävä muutos ei kuitenkaan tule lisäämään kovin merkittävästi ainakaan Vantaan ympäristökeskuksen tuloja, johtuen neuvovasta ja ohjaavasta lähestymistavasta toiminnanharjoittajia ja yksityisiä henkilöitä kohtaan. Maksullisuutta tulisi jatkossa laajentaa myös tarkastuksiin, joiden perusteella viranhaltija antaa kehotuksen lainvastaisen tilan oikaisemiseen.

Leena Maidell-Münster
ympäristöpäällikkö
Vantaan kaupungin ympäristökeskus